

Sveitserne vil ikke være krigens syndebukker

Sveitserne synes de har fått nok kjeft for sitt samarbeid med Nazi-Tyskland under krigen, og spør: Var andre så mye bedre?

Zürich

Etter i månedsvis å ha fått høre at historiebøkene var feil og at Sveits' krig ikke var noen god krig, bygger det seg nå opp en biskostemning som kan få sveitserne til å vende seg mot en videre botsgang for det

USA og andre fremstiller som medskyldighet med Nazi-Tyskland.

Diplomater, kommentatorer og folk flest reiser i økende grad bust mot hva de betrakter som dobbeltmoral. Mange føler at kritikerne, spesielt USA, har rettet sitt skyts mot Sveits alene for feil som ble begått i en periode da mange andre nasjoner gjorde ting som ikke er så mye å skryte av.

I våre øyne, kan moral ha andre elementer, funderte utenriksminister Flavio Cotti forleden i et intervju som synes å gjenspele

en ny vilje til å legge de diplomatiske talemåter til side. – Vi kunne for eksempel spørre USA hvorfor de ikke gikk med i krigen tidligere enn de gjorde?

Opinionen snur

Da planen om å opprette et investeringsfond ble kunngjort 5. mars, viste meningsmålinger at mellom 60 og 70 prosent av befolkningen støttet den. Men en måling som nylig ble offentliggjort i ukemagasinet L'Illustré, viste at 43 prosent nå går i mot for-

slaget. Bare 40 prosent er for.

Enda sterkere grunn til bekymring gir det fremmedfiendtlige, for ikke å si antisemittiske budskap enkelte leste ut av helomvendingen i opinionen. – Dagens sveitsere trenger ikke å la jøder og amerikanere trekke seg ned i sølen, skrev Daniel Pillard, en av redaktørene i L'Illustré.

Ved begynnelsen av året så det ut til at Sveits relativt enkelt skulle kvitte seg med den vanære som hefter ved samrøret med Nazi-Tyskland. Som i en strengt

koreografert menuett var bankfolk, diplomater, amerikanske jødiske talsmenn og et flertall i den sveitsiske befolkning tilsynelatende rede til å opprette fond, stiftelser og granskningskommisjoner på høyt nivå som kunne støtte opp om botsgangen.

Slår tilbake

Men etter at en amerikansk rapport der sveitserne blir anklaget for å ha forlenget Den annen verdenskrig ved å opptre som nazistenes bankierer ble kjent

i forrige måned, har danserne snublet.

Samtidig som man har understreket sitt vennskap med Washington, har talsmenn – som Cotti – begynt å si offentlig det mange sveitsere allerede hadde fremført private:

Hvis USA uroer seg slik over det moralske ved Sveits' rolle under krigen, hvorfor gikk ikke landet selv med i krigen før over to år etter at den brøt ut? Hvorfor bombet ikke amerikanerne jernbanesporene til Auschwitz?

NEW YORK TIMES

AP 13/6-97